

24.5.2021

לכבוד מר רסאן עליאן מתאם פעולות הממשלה בשטחים בדוא"ל	לכבוד ד"ר אביחי מנדלבלית היועץ המשפטי לממשלה בפקס: 02-6467001	לכבוד מר בני גנץ שר הביטחון בדוא"ל
--	---	--

שלום רב,

- דחוף ביותר -

הנדון: דרישה לביטול ההחלטה על המשך סגירת המעברים

ומניעת יציאת דייגים לים ברצועת עזה

סימוכין: מכתבנו מיום 13.5.2021 ומיום 23.5.2021

בשם עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל, מרכז אלמיזאן לזכויות אדם, רופאים לזכויות אדם – ישראל, האגודה לזכויות האזרח בישראל, המוקד להגנת הפרט, וגישה – מרכז לשמירה על הזכות לנוע, הרינו לשוב ולפנות אליכם בדחיפות בדרישה לביטול ההחלטה על סגירתם של המעברים בין ישראל לרצועת עזה ומניעת יציאת דייגים לים, כדלקמן:

1. כפי שצינו במכתבנו בסימוכין, ביום 9.5.2021 הודיע המתפ"ש על ההחלטה של ישראל לסגור את המרחב הימי ולמנוע יציאת דייגים לים "עד להודעה חדשה", וביום 12.5.2021 הודיע על סגירתם של מעבר ארז לתנועת אנשים ומעבר כרם שלום לסחורות, גם הם עד להודעה חדשה.
2. בתקופה שבין 10.5.2021 – 21.5.2021, התנהלה לחימה ברצועת עזה, במבצע המכונה "שומר החומות". כחלק מהמתקפה המזוינת נהרגו אזרחים רבים והותקפו מטרות אזרחיות רבות. נזקים כבדים נגרמו בין היתר לתשתיות ולמתקנים חיוניים. במהלך כל התקופה הזאת, המעברים היו סגורים למעבר אנשים וסחורות, לרבות במקרים בהם נדרשה כניסה של סחורות וציוד הומניטארי או יציאה מהרצועה לצורך חריג ודחוף. המניעה על יציאת דייגים למרחב הימי גם היא נותרה בתוקף. **ביום 21.5.2021 בשעה 2:00 לפנות בוקר הוכרז על הפסקת אש.**

3. המעברים סגורים כבר שבועיים ימים. בהתאם לדיווחים בתקשורת, אין בכוונתה של ישראל לפתוח את המעברים וזאת למרות סיומם של אירועי הלחימה וההשלכות הקשות של סגירתם על האוכלוסייה האזרחית ברצועת עזה. נכון להיום, גם בקשות למעבר דרך מעבר ארז במקרים הומניטאריים דחופים וחריגים - כגון בקשות חולים הזקוקים לטיפול רפואיים מצילי חיים מחוץ לרצועת עזה, חולים הנמצאים בגדה ומחכים לחזור לבתיהם ברצועת עזה, משפחות המבקשות לקבל את גופות יקיריהם חזרה לרצועת עזה - נדחו על הסף. גם בקשותיהם של אזרחים ישראלים הנמצאים ברצועת עזה לחזור לישראל, סורבו.

4. בכרם שלום, התאפשרה כניסה לרצועת עזה של מספר מצומצם ביותר של משאית אשר כללו ציוד רפואי והומניטרי. היקף ציוד זה, אשר אושר על ידי ישראל, בטל בשישים ורחוק מלענות על הצרכים הבסיסיים של האוכלוסייה ברצועת עזה, במיוחד בימים אחרי אלה, אחרי הנזק הכבד שגרמה ישראל בתקופת הלחימה הקשה.
5. בהתאם למקורות ברצועת עזה, קיים מחסור חמור בחשמל, שבמידה רבה נובע מהפסקת העברת הדלק דרך מעבר כרם שלום, מה שמוביל, בין היתר, לפגיעה קשה בתשתיות, במערכת הבריאות, במערכת התפלת המים והביוב ובסקטור התעשייה. קיים מחסור כבד בתרופות ובציוד רפואי הנובע מהעומס הרב על מערכת הבריאות בשל הפגיעות בגוף ובנפש שגרמה המתקפה לצד הטיפול בחולי הקורונה ומחסור במצרכים חיוניים, במזון לבעלי חיים ובחומרי הדברה ודשנים הדרושים למגור החקלאי. כידוע לכם, המוצרים הנ"ל, ובראשם הדלק, מהווים מוצרים הומניטריים חיוניים לרצועת עזה. מניעת הכנסתם לרצועה פוגעת באופן חמור בצרכיה ההומניטריים של האוכלוסייה אשר כבר כעת סובלת מתנאים אנושיים והומניטריים קשים ביותר. זאת כאמור, במיוחד בתקופה זו, כתוצאה מההתקפות הישראליות אשר פגעו באוכלוסייה האזרחית ובמבנים ומתקנים אזרחיים ברצועה.
6. נחזור ונדגיש, ההחלטה לסגור את המעברים והמרחב הימי מהווה הפרה בוטה של חובות ישראל כלפי האוכלוסייה האזרחית ברצועת עזה ופוגעת קשה בזכויותיה וביכולתה לנהל חיים תקינים. מדובר בהחלטה בלתי חוקית, המנוגדת באופן מובהק לדין, לפסיקתו של בית המשפט העליון ואף להתחייבויותיה המוצהרות של מדינת ישראל. היא מובילה לפגיעה בזכות לחיים ולשלמות הגוף ומסכנת את חייהם של תושבים רבים. ההחלטה גם מובילה לפגיעה בלתי מוצדקת, בלתי סבירה ובלתי מידתית בזכות לתנועה, הזכות לכבוד (כולל כבוד המת), הזכות לחיי משפחה, זכותם של אזרחים ותושבים לחזור לביתם, כמו גם בזכות לפרנסה ולשיבוש חיי המסחר והתעשייה ברצועה.
7. מדובר בהפרה של חובת ישראל לאפשר לאוכלוסייה האזרחית לנהל חיים תקינים, חובה המעוגנת בהוראת תקנה 43 לתקנות הנספחות לאמנת האג בדבר דיני המלחמה ביבשה משנת 1907. חיים תקינים כוללים קיום אנושי בכבוד ואפשרות להמשיך ולהתפרנס. בנוסף, בסעיף 27 לאמנת ג'נבה הרביעית (1949) נקבעה חובה להגן על כבודם של התושבים המקומיים. דינים אלה מטילים על ישראל חובה להימנע מפגיעה באוכלוסייה האזרחית ברצועת עזה, לצד **חובה פוזיטיבית לדאוג לצרכיה ההומניטריים ולקיום הסדר הציבורי והחיים התקינים** (ראו בג"ץ 4764/04 **רופאים לזכויות אדם ואח' נ' מפקד כוחות צה"ל בעזה**, פ"ד נח(5) 385, 393 (2004); ר' גם סעיף 46 לאמנת האג בדבר דינייה ומנהגיה של המלחמה ביבשה משנת 1907). במקרה דנן, ההגבלות על מעבר של אנשים וסחורות ויציאה לים פוגעות בשירותים החיוניים ובחיים התקינים של תושבי רצועת עזה ובאפשרות של קיום ברמת חיים סבירה ואנושית, במיוחד בתקופה זו שלאחר הלחימה.
8. זאת ועוד. סגירת המעברים ואיסור היציאה למרחב הימי מהוות **ענישה קולקטיבית אסורה** על כלל האוכלוסייה האזרחית ברצועת עזה (ראו תקנה 50 לתקנות האג; סעיף 33 לאמנת ג'נבה הרביעית (1949); וסעיף 2)75 לפרוטוקול הראשון הנוסף לאמנות ג'נבה).
9. ההחלטה הנוכחית אף מנוגדת למשפט המינהלי המחייב את הרשויות בהיותה, בין היתר, החלטה שאינה נשענת על תשתית עובדתית ראויה ואינה לוקחת בחשבון את משמעויותיה והשלכותיה

ההרסניות על כלל האוכלוסייה ברצועת עזה. יחד עם זאת, צעדים פסולים אלה חוזרים על עצמם ונמשכים מבלי לתת את הדעת עליהם.

10. כפי שנקבע בבג"ץ 201/09 **רופאים לזכויות אדם ואח' נ' ראש הממשלה ואח'** (פסק דין מיום 19.1.2009), "כל עוד יש לישראל שליטה על העברת המצרכים ואספקת הצרכים ההומניטריים לרצועת עזה, חלות עליה החובות המעוגנות בדין ההומניטרי הבינלאומי, המחייבות אותה לאפשר לאוכלוסייה האזרחית, בין היתר, גישה למתקנים רפואיים, למזון ולמים, וכן למוצרים ההומניטריים נוספים הדרושים לקיומם של חיים אזרחיים."

לנוכח כל האמור לעיל, נבקשכם לבטל לא לתבן את ההחלטה שבנדון. נוכח הפגיעה ההומניטרית החמורה באוכלוסייה האזרחית ברצועת עזה, נבקש לקבל את התייחסותכם עד ליום רביעי 26.5.2021.

מונא חדאד, עו"ד

בברכה,

אסנת כהן ליפשיץ, עו"ד